

ДІТИ З ПОРУШЕННЯМ ЗОРУ В ІНКЛЮЗИВНОМУ СЕРЕДОВИЩІ

**До категорії дітей
з особливими освітніми
потребами
відносять дітей з
функціональними
сенсорними труднощами -
незрячі та слабозорі (зі
зниженим зором) діти**

Класифікація за гостротою зору

- **Незрячі** – діти з гостротою зору від 0 (0%) до 0,04 (4%) на кращому оці з корекцією
- **Слабозорі (зі зниженим зором)** – діти з гостротою зору від 0,05 (5%) до (0,2) 0,4 (40%) на кращому оці з корекцією
- **Діти з функціональними порушеннями зору** – діти з гостротою зору від 0,5 (50%) до 0,8 (80%)
- **Діти з нормальним зором** – діти з гостротою зору від 0,9 (90%) до 1,0 (100%)

Категорії незрячих

- **Тотально або абсолютно незрячі**

зорові відчуття повністю відсутні

- **Незрячі зі світловідчуттям**

можуть розріняти світло і темряву

- **Незрячі із кольоровідчуттям**

не тільки бачать світло, але й можуть розрізняти кольори

- **Незрячі, які бачать рух руки перед обличчям** (приблизно 0,005 - 0,009),

- **Незрячі з форменим (предметним) зором**

гострота зору в межах 0,01 – 0,04 (0,5м – 2м від таблиці) Але провідними для них є дотикове і слухове сприймання, а зорове є допоміжним способом для орієнтування, контролю власних дій і отримання інформації

Порушена функція зору компенсується за допомогою активної діяльності збережених аналізаторів – слухового, нюхового, рухового, дотикового.

**Приклади
зорового сприймання
при різних
порушеннях зору**

Нормальний зір

Нормальний зір

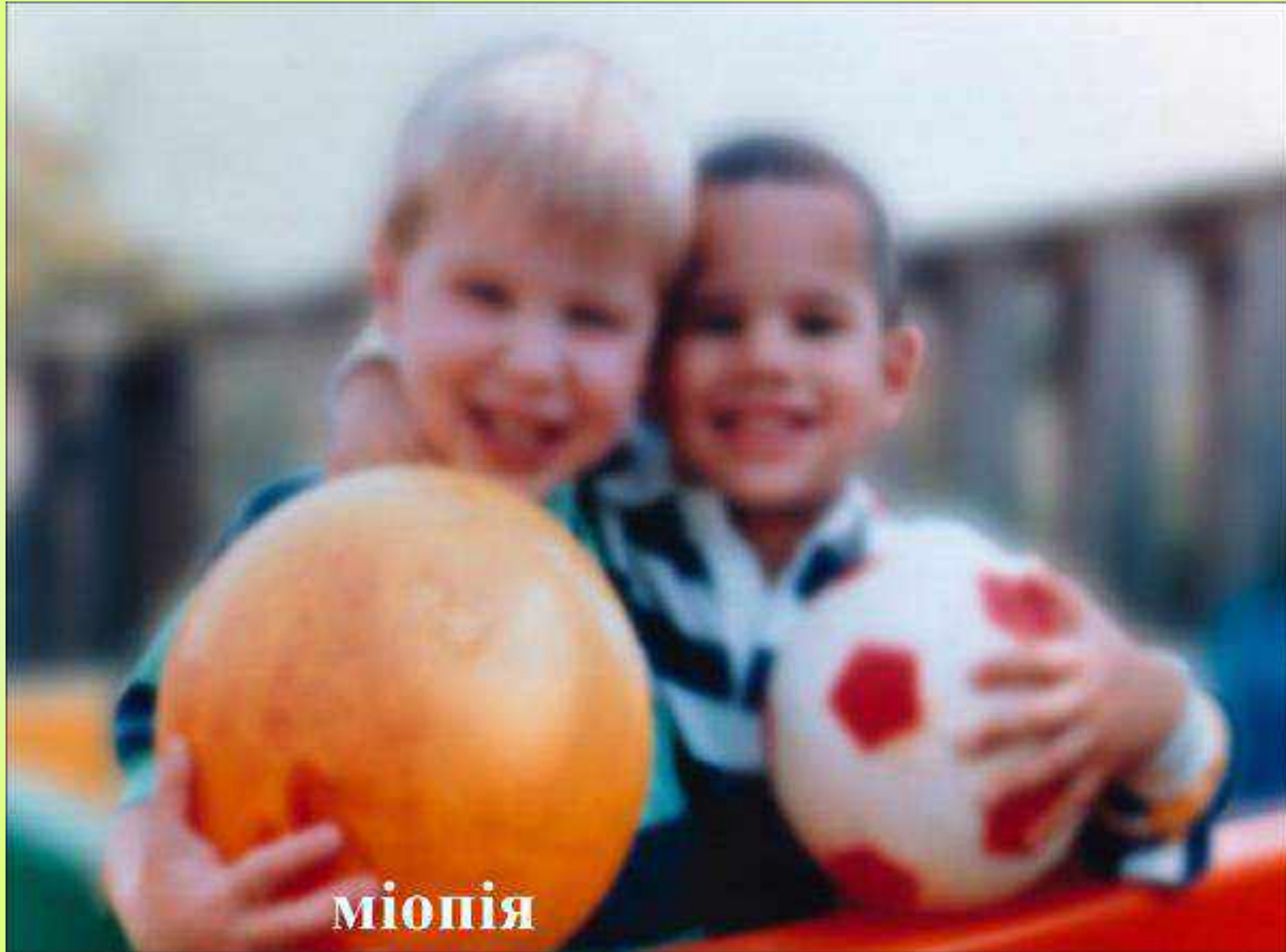

нормальний зір

МІОПІЯ

МІОПІЯ

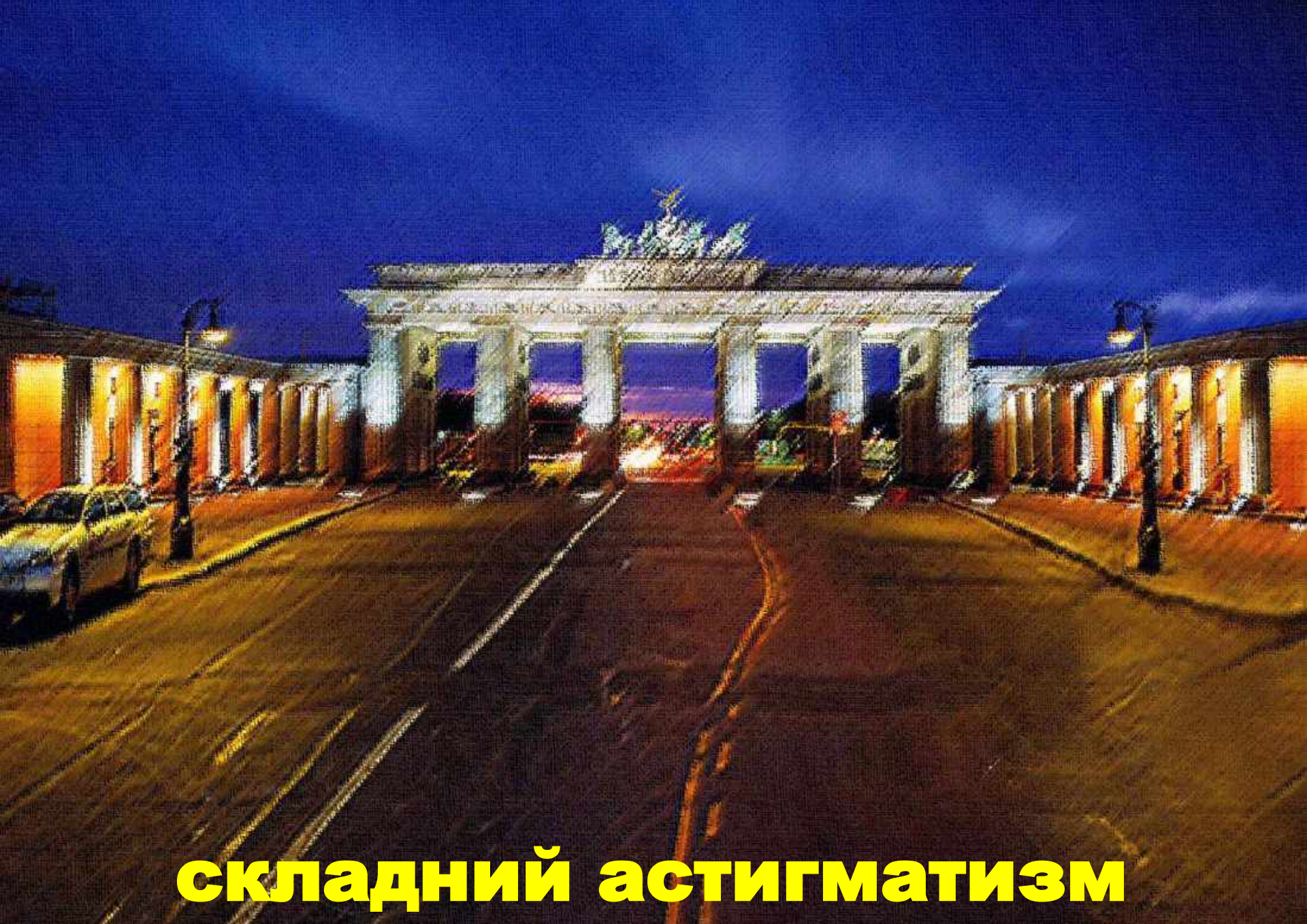
Міопія

**пухлина на перехресті зорових
шляхів**

астигматизм

складний астигматизм

Катаракта

**Катаракта з порушенням
центрального поля зору**

**Катаракта з порушенням
центрального поля зору**

Педагоги повинні суворо дотримуватись призначення лікаря-офтальмолога:

а) обов'язкове носіння окулярів;

б) режим оклюзії.

Здійснення корекційно-виховної роботи будувати у двох взаємопов'язаних напрямках:

1) виправлення недоліків у тій чи іншій сфері розвитку дитини;

2) сприяння подальшому розвитку особистості.

**Велике значення має створення сприятливих умов для
правильної організації корекційно-виховного процесу:**

- достатнє освітлення приміщення;**
- зручне сидіння дітей за столами;**
- розміщення наочного матеріалу на рівні очей дітей і
на доступній віддалі;**
- відповідна тривалість зорових навантажень;**
- організація під час занять корегуючої гімнастики та
окремих вправ для зору.**

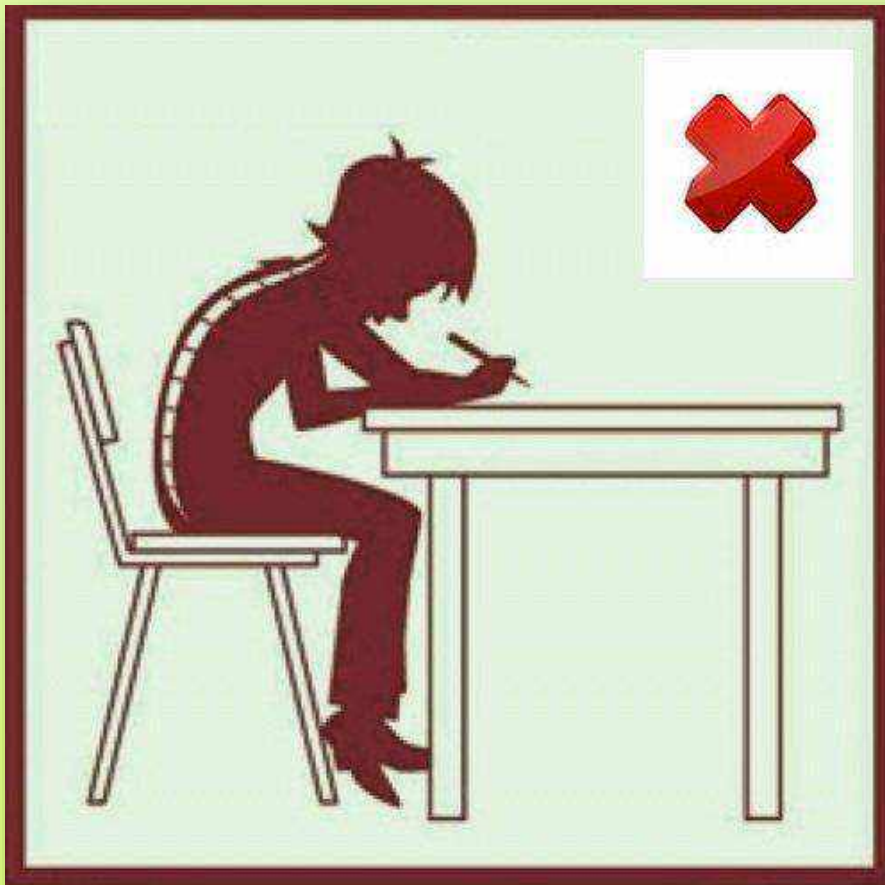

У поняття достатнє освітлення входить:

- рівномірне розміщення яскравості в полі зору;
- обмеження осліплюючої дії від джерел світла;
- знешкодження різких і глибоких тіней;
- наближення спектру випромінювання штучних джерел до спектру денного світла.

**Столи і стільці мають відповідати зросту дитини.
Сидіти вона повинна так, щоб міцно, усією ступнею
опиратися на підлогу або підставку!
Це сприяє розвитку хорошої осанки, створенню
оптимальних умов для зорової роботи.**

Однією з умов досягнення успішних результатів є чітке виконання режиму.

При плануванні кожного заняття вихователь повинен чітко визначити, які корекційні завдання будуть вирішуватися з врахуванням індивідуальних особливостей і зорових можливостей кожної дитини.

Дидактичний матеріал для дітей з порушенням зору

Слід враховувати враховувати, що деякі діти з порушенням зору не можуть чітко диференціювати колір предмета та його відтінки.

Тому на заняттях та в індивідуальній роботі поза заняттями слід використовувати спеціальні ігрові вправи на розрізнення кольорів.

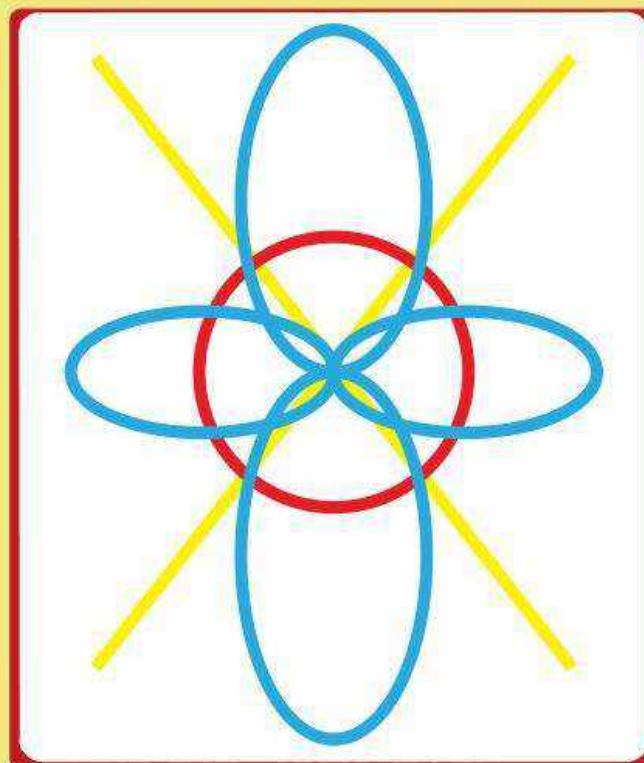
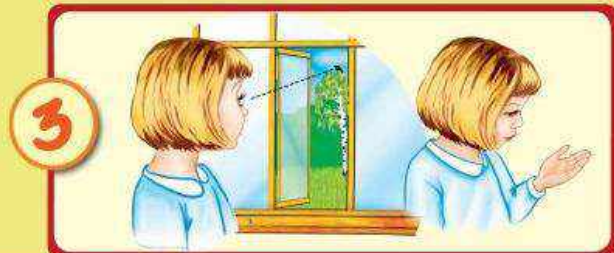
При розгляданні сюжетних картинок, ілюстрацій слід спрямувати увагу дітей на виділення різних ознак предметів (форма, колір, величина), пам'ятаючи, що дитина з порушенням зору потребує на це більше часу.

Під час заняття необхідно організувати фізкультхвилинки, які сприяють розвитку зорових осей, дозволяють зняти втому із зорового аналізатора.

Можна запропонувати вправи для очей:

«Подивись вгору, вниз, далеко, в сторони»,
«Подивись за злетом літака», «Подивись у вікно»,
«Прослідкуй очима, куди побіг котик».

Корекційні вправи чи їх елементи треба використовувати на заняттях з фізкультури та музики.

На кожному занятті з музики необхідно приділяти 2-3 хв. таким вправам: стрій та перестрій в коло, в колони, в пари, вільний рух по залу в різних напрямках, не зачіпаючи один одного.

На фізкультурі слід використовувати вправи з м'ячем для розвитку окорухових функцій та формуванню бінокулярного зору.

**Важливе значення для розвитку зору має
ручна праця: вишивання, робота з папером,
картоном, природним матеріалом.**

На прогулянці необхідно постійно використовувати навколишню дійсність для збагачення зорових відчуттів, розвитку зорових і рухових функцій.

При цьому вихователь повинен слідкувати за тим, щоб предмет, за яким спостерігають, добре бачили всі діти, запитаннями спрямовувати увагу на його основні ознаки.

При порушенні зору у дитини потерпає не лише зорове сприймання, але і розвиток деяких вищих психічних процесів, і, перш за все, пізнавальної діяльності, мислення, мови.

Методи і прийоми логопеда залишаються такими ж, як і в мовних дитячих садках, але при цьому повинне передбачатись зорове навантаження, у відповідності із зоровою патологією і віком.

Використання дидактичних ігор і завдань в процесі корекційно-відновлювальної роботи

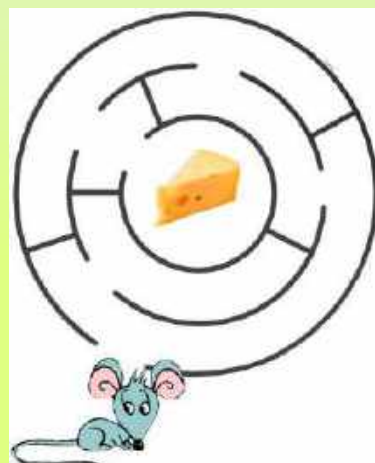
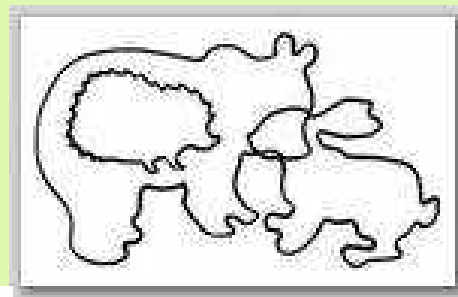
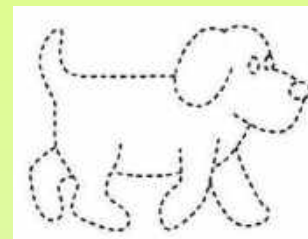
1. Ігри на розвиток гостроти зору:

- Мозаїка різної величини і форми.
- Конструктор.
- Сортування насіння.
- Нанизування намиста на шнурок.
- Вишивання по крапках.
- Обводка по зовнішньому і внутрішньому контуру.
- Плетення "килимів" з різнокольорових смужок
- Різні види шнурування.
- Малювання через кальку.
- Розглядання картинок в моноскопі.

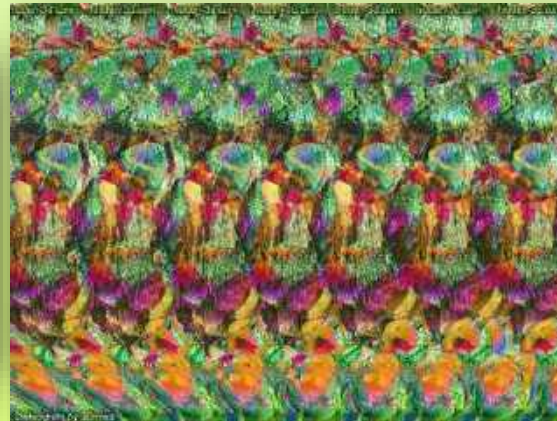
2. Ігри на розвиток окорухаючої функції:

- Обводка по зовнішньому і внутрішньому контуру.
- Малювання по пересіченому контуру.
- Малювання через кальку.
- Спостереження за іграшкою, що рухається.
- Лабіринти (прості і складні).
- Сполучення об'єктів на перфокарті.
- Малювання по крапках.

3. Ігри на розвиток бінокулярного і стереоскопічного зору:

- «Злови рибку».
- Кільцекиди.
- Серсо.
- Метання в ціль, в обруч.
- Більярд.
- Футбол (настільний).
- Конструктор.
- Співставлення об'єктів за контуром.
- Розглядання картинок у стереоскопі.

Ігри-вправи на розвиток зорового сприйняття:

1. Ігри на формування просторових уявлень і орієнтування:

-Лабіринти.

-Слухові диктанти.

-“Що ближче? Що далі?”

-“Що справа? Що зліва?”

-“Скажи, де знаходиться?”

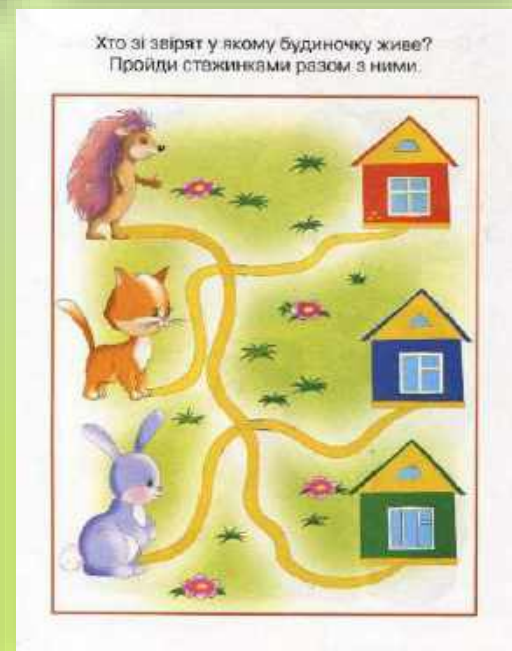
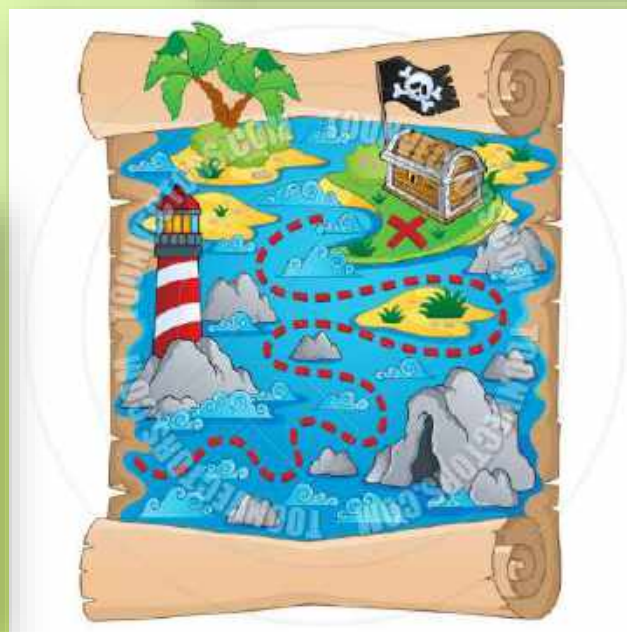
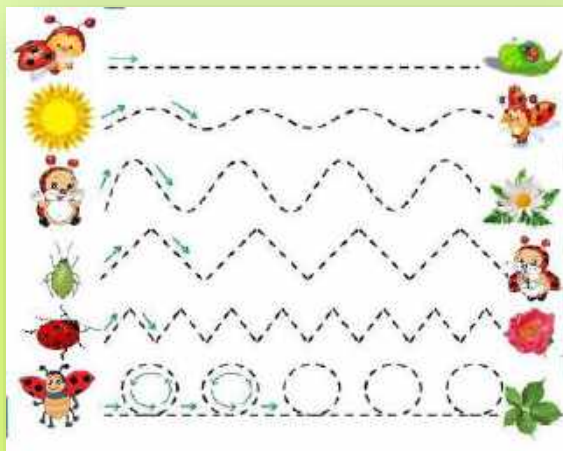
-План-схема.

-“Знайди скарб”.

-Ряди і стовпчики.

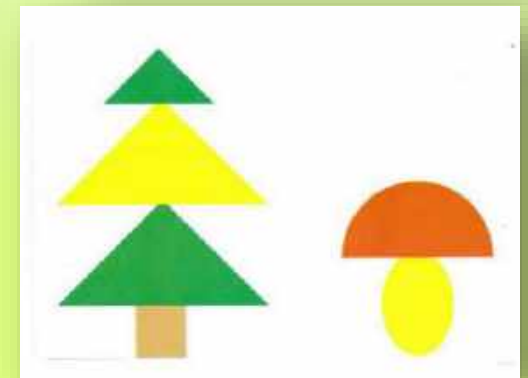
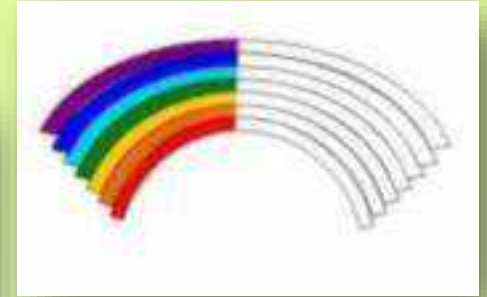
-Знайди напрямок.

-Проклади доріжку.

2. Ігри на розвиток функцій розрізнення кольорів і форм:

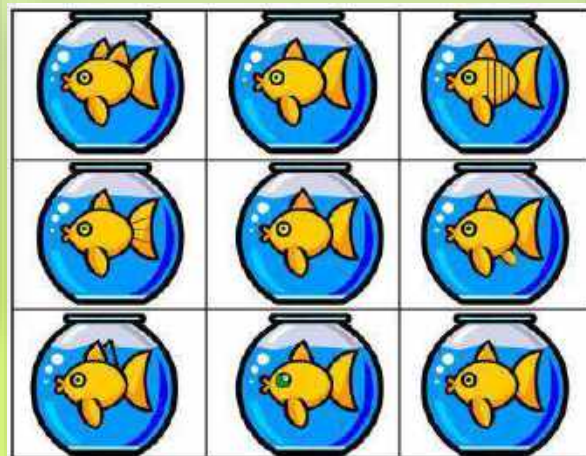
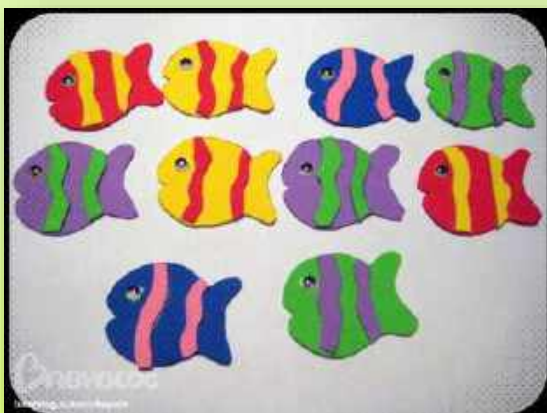
- Кольорові замочки.
- Підбери за кольором (формою).
- Підбери комплекти (сервіз, костюм) за поданим еталоном кольору чи форми.
- Співставлення за контуром.
- Розклади по відтінках.
- Виклади за зразком.
- Дофарбуй райдугу.
- Склади з геометричних форм.
- Склади ціле з частин.
- Геометричне і кольорове серсо.

Ігри-вправи на розвиток психічних процесів (уваги, пам'яті, мислення):

- Склади картинку.
- Склади ціле з частин.
- Лото.
- Матр'юшки, пірамідки, коробки-вкладки.
- Що змінилося?
- Знайди два однакових об'єкти.
- Чим відрізняються?
- Виклади за зразком, по пам'яті.

ДЯКУЮ ЗА УВАГУ!